

האם ישראל היא דמוקרטיה חסונה? תלוי את מי שואלים

לאור המשבר הפוליטי והחברתי החמור שעובר על ישראל, בדקנו במכון לחירות ואחריות באוניברסיטת רייכמן באיזו מידה הציבור הישראלי מעריך שישראל הינה מדינה דמוקרטית. בסקר הבוחן את ערכי הציבור הישראלי, אותנו קיימנו ביולי 2023 בקרב מדגם מייצג של 1,611 משיבים, הציון הממוצע שניתן לדמוקרטיה הישראלית בסקאלה בין 0 (כלל לא דמוקרטית) ו-10 (דמוקרטית מאוד) הוא 6.5: ציון "בינוני מינוס". ברם, ציון ממוצע זה מכסה על פער גדול בין מצביעי האופוזיציה והקואליציה. בעוד מצביעי האופוזיציה נותנים לדמוקרטיה הישראלית ציון נמוך (5.8), מצביעי הקואליציה נותנים ציון גבוה הרבה יותר (7.9). נתון מעניין נוסף הוא השינויים בהערכת הדמוקרטיה מאז תוכנית הרפורמה המשפטית של הממשלה והמחאה נגדה. מצביעי האופוזיציה מעריכים את ישראל כיום כפחות דמוקרטית בהשוואה להערכה שנתנו ב-12/22, קודם לתוכנית הרפורמה (5.77 ב-7/23, לעומת 6.5 ב-12/22). לעומת זאת, הרפורמה יצרה אפקט הפוך על מצביעי הקואליציה, אשר נתנו ב-7/23 ציון גבוה יותר לדמוקרטיה הישראלית (7.9) בהשוואה לציון שנתנו ערב הרפורמה (7.3).

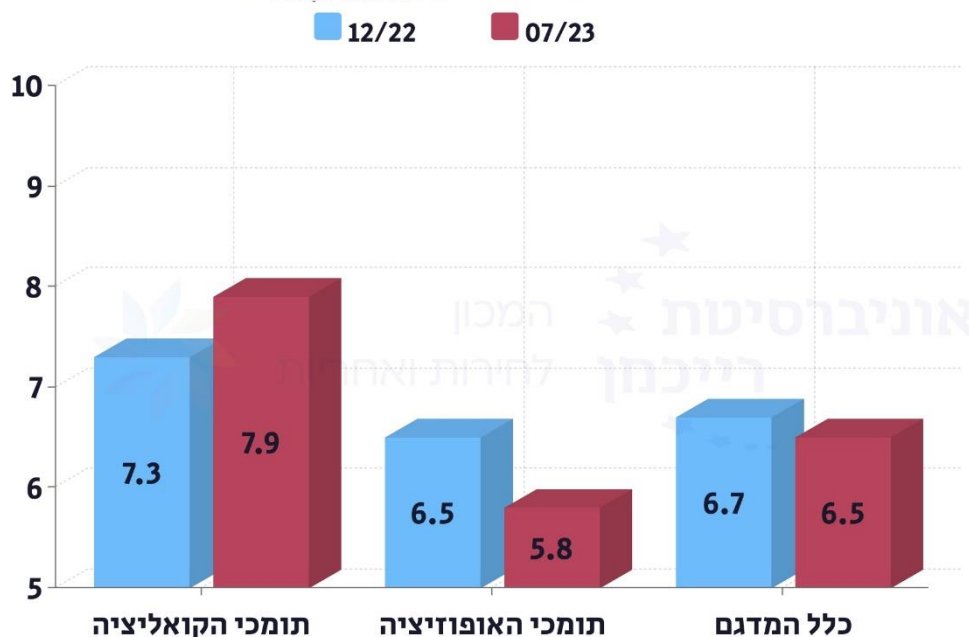

המכון
לחירות ואחריות

בית ספר לאודר
לממשל, דיפלומטיה
ואסטרטגיה

אוניברסיטת
רייכמן

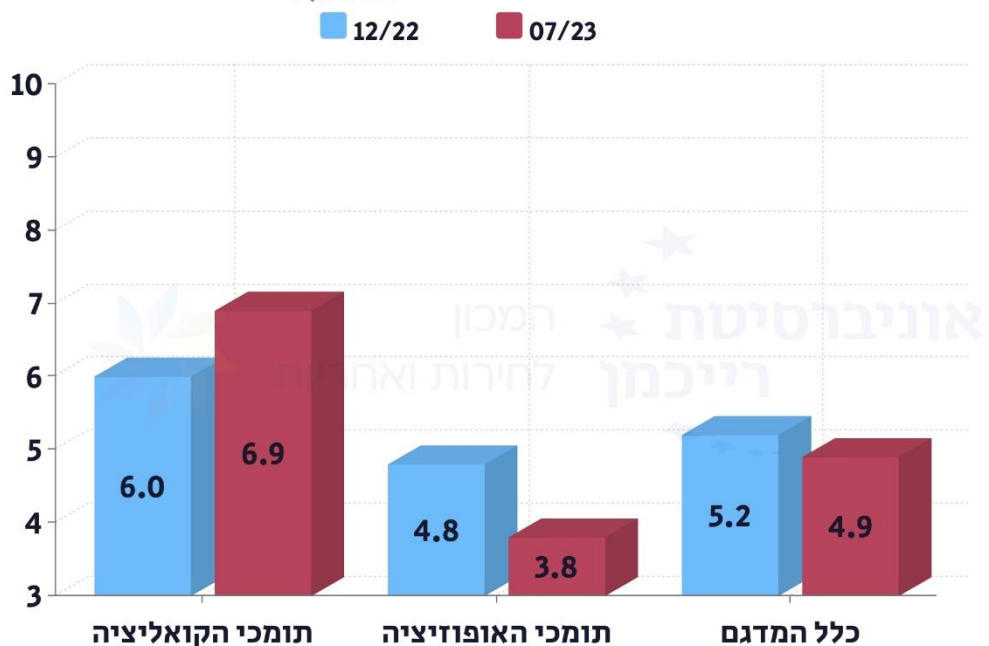
באיזו מידה לדעתך ישראל הינה מדינה דמוקרטית? (בסקאלה של 1-10)

נתון מעניין נוסף מהסקר נוגע לחוסנה של הדמוקרטיה הישראלית. שאלנו את משתתפי הסקר האם הדמוקרטיה הישראלית כיום היא חסונה (0 - כלל לא חסונה; 10 - חסונה מאוד). הציון הממוצע שניתן לחוסנה של הדמוקרטיה הישראלית הינו נמוך ועומד על 4.9. כמו כן, ניתן להבחין בהבדלים גדולים בעמדתם של מצביעי האופוזיציה והקואליציה בסוגיה זו: בעוד הציון הממוצע שנתנו מצביעי האופוזיציה לחוסנה של הדמוקרטיה הישראלית הינו 3.8 בלבד, הציון הממוצע שנתנו מצביעי הקואליציה גבוה הרבה יותר ועומד על 6.9. בדומה לשאלה הקודמת על הערכת הדמוקרטיה באופן כולל, גם הערכת החוסן הדמוקרטי מושפעת מההתפתחויות הפוליטיות הדרמטיות של העת האחרונה. כחצי שנה לאחר יוזמת הרפורמה המשפטית של הממשלה, מצביעי הקואליציה בטוחים יותר בחוסנה של הדמוקרטיה הישראלית (6.86 ב-7/23, לעומת 6 ב-12/22, ערב הרפורמה). לעומת זאת, נשחק אמונם של מצביעי האופוזיציה בחוסן הדמוקרטיה (3.8 ב-7/23, לעומת 4.8 ב-12/22).

באיזו מידה לדעתך הדמוקרטיה הישראלית חסונה כיום? (בסקאלה של 1-10)

בסיכומו של דבר, אנו מגלים כי הציבור הישראלי נותן ציון בינוני-נמוך לדמוקרטיה הישראלית ולחוסנה. עם זאת, מצביעי הקואליציה מביעים הערכה גבוהה יותר לדמוקרטיה בישראל בהשוואה למצביעי האופוזיציה. ככל שיימשך המאבק הנוכחי על אופיה הדמוקרטי של המדינה,

אנו עלולים לראות את המשך המגמה המדאיגה של שחיקת האמון בדמוקרטיה מצד תומכי האופוזיציה.

המכון לחירות ואחריות עורך באופן תקופתי את סקר הערכים הדמוקרטיים והליברליים בחברה הישראלית. הסקר בוחן היבטים שונים של תפיסות דמוקרטיות וערכים ליברליים בקרב הציבור הישראלי. הסקר האחרון ביולי 2023 כלל 1,611 משיבים, המהווים מדגם מייצג של האוכלוסייה הישראלית, כאשר מתוכם 1,304 היו משיבים יהודים, ו-307 משיבים ערבים.